

CYFARFOD	Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaidd
DYDDIAD	25 Hydref 2018
TEITL YR ADRODDIAD	Ymgynghoriad y Panel Annibynnol ar Gydnabyddiaeth Ariannol
PWRPAS	Derbyn sylwadau'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaidd mewn ymateb i'r ymgynghoriad.
ARGYMHELLIAD	Cyflwyno sylwadau
AWDUR	Geraint Owen, Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth Vera Jones Rheolwr Gwasanaethau Democratiaeth

1. Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol sydd yn gyfrifol am bennu'r cyflogau a'r costau sydd yn daladwy i gynghorwyr yn rhinwedd eu dyletswyddau. Bob blwyddyn, mae'r Panel yn cyhoeddi cynigion drafft ac yn ymgynghori arnynt.
2. Gellir gweld copi o'r ymgynghoriad llawn trwy ddilyn y ddolen isod:

[Adroddiad Blynyddol Drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol – Chwefror 2019](#)

3. Mae cyfnod yr ymgynghoriad yn dod i ben ar y 27ain o Dachwedd, 2018 a bydd yr ymateb yn cael ei gyflwyno i'r Panel gan Y Pennaeth Gwasanaethau Democratiaidd yn seiliedig ar sylwadau'r pwyllgor hwn.
4. Tynnir eich sylw at y prif awgrymiadau ym mhapur y Panel sy'n haeddu sylw:

a) Cyflog sylfaenol:

Mae'r Panel yn argymhell y dylid cynyddu lefel cyflog sylfaenol aelod etholedig o £268 y flwyddyn (£13,868 yn lle'r £13,600 cyfredol). Cynnydd o 1.97% fyddai hynny.

Er mwyn gosod hyn mewn cyd-destun, dylid nodi fod penderfyniadau'r Panel yn ei adroddiad yn 2009, wrth sefydlu sail cyflogau aelodau, yn cysylltu taliadau ag enillion gros canorifol gweithwyr llawn-amser sy'n byw yng Nghymru. Pennwyd y cyflog sylfaenol ar lefel a oedd yn dair rhan o bump o Gyflog Canolrifol Cymru gyfan, gan gydnabod bod yna gyfraniad di-dâl i wasanaeth cyhoeddus. Yn sgil y cyfyngiadau ariannol ar y sector cyhoeddus ac awdurdodau lleol yn benodol, nid yw wedi bod yn bosibl cynnal y cysylltiad ag enillion cyfartalog yng Nghymru. Mae'r Panel o'r farn bod hyn wedi tanbrisieo gwerth aelodau etholedig. Er mwyn osgoi erydiad pellach mewn perthynas ag enillion cyfartalog mae'r Panel wedi penderfynu cynyddu'r cyflog blynyddol sylfaenol i £13,868 (cynnydd o 1.97%).

Mae'r Panel hefyd wedi nodi, yn ystod trafodaethau gydag amrywiol gynghorau, fod nifer wedi nodi fod y cyflog yn rhy isel i ddenu pobl ifanc ac i annog amrywiaeth, ac fod

gwahaniaethau sylweddol rhwng cydnabyddiaeth ariannol a'r cymorth sydd ar gael i aelodau etholedig mewn lefelau eraill o lywodraeth yng Nghymru.

b) Lefel Cydnabyddiaeth i Arweinwyr ac Aelodau Cabinet:

Mae'r Panel yn argymhell y dylid cynyddu lefel cyflog Arweinwyr ac aelodau o'r weithrediad o £800 (i gynnwys cynnydd o £268 sylfaenol).

Nid yw cyflogau arweinwyr ac aelodau o'r weithrediaeth wedi cynyddu ers sawl blwyddyn (ac eithrio'r cynnydd i'r elfen sylfaenol). Mae'r Panel o'r farn bod cyfrifoldeb gweithredol sylweddol ar ysgwyddau deiliaid y swyddi hyn, ac nad ydynt wedi'u talu'n dda iawn o gymharu â nifer o swyddogion sector cyhoeddus eraill. Mae'r Panel felly wedi cynnig cynnydd bach o £800 (i gynnwys y cynnydd o £268 yn y cyflog sylfaenol).

c) Taliadau i Benaethiaid a Dirprwyon Dinesig (Cyflogau Dinesig)

Mae'r Panel yn argymhell gosod un cyfradd ar gyfer cyflogau dinesig, os ydynt yn cael eu talu, a'r taliad yn £22,568 ar gyfer Pennaeth Dinesig a'r Taliad yn £17,568 ar gyfer dirprwy bennaeth dinesig.

Mae cynghorau wedi dweud yn gadarn wrth y Panel nad yw aelodau etholedig yn dymuno gwneud unrhyw ddewisiadau sy'n gofyn i'r cynghorau eu hunain gyfateb lefel gweithgareddau neu ddyletswyddau aelod penodol â lefel o gyflog ar gyfer y rôl. Mae pob dewis o'r fath bellach wedi ei ddileu, a'r cyflogau dinesig wedi eu gosod fel a nodir uchod.

Ch) Cynghorau Tref a Chymuned

Noder nad yw'r argymehllion isod ynghylch y Cynghorau Tref a Chymuned yn effeithio yn uniolgyrchol ar y Cyngor hwn. Fodd bynnag, gan fod gwahoddiad i ymateb i hol gynnwys yr ymgynghoriad, a gan fod gan nifer o aelodau etholedig Cyngor Gwynedd hefyd rol ar y cynghorau tref a chymuned, amlinellir y prif newidiadau sy'n cael eu hargymhell gan y panel isod.

Mae gan y Panel nifer o argymhellion ar gyfer Cynghorau Tref a Chymuned eleni, fel a nodir isod:

- *Rhaid i bob cyngor cymuned a thref sicrhau bod taliadau o £150 y flwyddyn ar gael i'w aelodau fel cyfraniad at gostau a threuliau.*
- *Rhaid i gynghorau tref a chymuned yng Ngrwp A sicrhau bod taliad blynyddol o £500 yr un ar gael i isafswm o 1 ac uchafswm o 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.*
- *Gall Cynghorau Tref a chymuned yng ngrwpiau B neu C wneud taliad blynyddol o £500 yr un i hyd at 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.*

Yn ystod y flwyddyn diwethaf, bu i'r Panel gyfarfod gyda nifer o gynghorwyr a chlercod a oedd yn cynrychioli 175 o Gynghorau Tref a Chymuned yng Nghymru. Mae'r Panel yn cydnabod bod swyddogaethau gwahanol gynghorau yn amrywio'n sylweddol, ac yn unol â'r amrywiad eang hwn bod rhaid i gyfrifoldebau ac atebolrwydd cynghorwyr yn amrywio hefyd. Mae cynghorwyr sy'n rheoli incwm neu wariant o £1m a'r rhai sy'n darparu

gwasanaethau arwyddocaol, gan gynnwys rhai a allai fod wedi cael eu dirprwyo gan brif gynghorau, yn gweithredu mewn amgylchedd mwy cymhleth na chyngor sydd â chyllideb flynyddol llai na £30,000.

Yn ei Adroddiad Blynyddol diwethaf, ffurfiodd y Panel 3 grŵp o gynghorau cymuned a thref i adlewyrchu'r gwahaniaethau hynny ar sail lefel incwm *neu* wariant, pa un bynnag oedd uchaf, dros y flwyddyn ariannol ddiwethaf. Mae'r rhain yn aros heb eu newid yn Nhabl 8.

Tabl 8: Grwpiau Cynghorau Tref a Chymuned

Grŵp Cynghorau Tref a Chymuned	incwm neu wariant yn 2018-19
A	£200,000 ac uwch
B	£30,000 - £199,999
C	Islaw £30,000

Er gwybodaeth, Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gan brif gyngor gael unrhyw daliad gan gyngor tref neu gymuned, ac eithrio costau teithio a chynhaliath ac ad-daliadau o gostau gofal. Fodd bynnag, nid yw hyn yn eu hatal rhag dal uwch-swydd. Mae'r penderfyniad hwn bellach yn cynnwys cynghorau Grŵp C yn ogystal â Grwpiau A a B. Pan fo person yn aelod o fwy nag un cyngor cymuned neu dref, mae'n gymwys l dderbyn £150 ac, os yn briodol, £500 gan bob cyngor y mae'n aelod ohono.

5. Mae'r Panel yn nodi fod cost i ddemocratiaeth, ac er mwyn sicrhau democratiaeth leol mae'n angenrheidiol cwrdd a'r costau hynny. Ar y llaw arall, bydd rhaid i'r Cyngor gwrdd ag unrhyw gynydd mewn costau ar gyfer aelodau etholedig Llywodraeth Leol. Rhaid hefyd ystyried y bydd yn ofynnol i'r Cynghorau Tref a Chymuned sicrhau cyllideb ddigonol i gwrdd â'r gofynion ariannol, gall hynny arwain at gynnydd yn eu preseptau, a fyddai ag effaith ar bobl Gwynedd.
6. Gwahoddir sylwadau'r Pwyllgor fel sail i ymateb y Pennaeth Gwasanaeth Democratiaeth i ymgynghoriad y Panel Annibynnol ar Gydabyddiaeth Ariannol yng Nghymru.